

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022–2024
ZA OKRES I - XII 2022 rok**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022–2024 utworzony na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przyjęto Uchwałą Rady Gminy Ornontowice nr XL/322/22 z dnia 27 stycznia 2022 roku. W 2022r. Wójt Gminy Ornontowice zmienił Zarządzeniem nr 0050.0638.2022 skład osobowy Zespołu Interdyscyplinarnego, natomiast Rada Gminy Ornontowice w dniu 26 maja 2022r. podjęła Uchwałą nr XLIV/369/22 w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Zespół Interdyscyplinarny oraz Grupy Robocze pracują w oparciu o Regulamin Zespołu Interdyscyplinarnego przyjęty Zarządzeniem Wójta Gminy Ornontowice Nr 376/2014 z dnia 9 stycznia 2014 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022–2024 w 2022 roku był realizowany w oparciu o poniższe założenia:

Cel główny programu:

Zintegrowane, profesjonalne i systemowe przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu przemocy w Gminie Ornontowice.

Cele szczegółowe:

- 1. Podejmowanie działań profilaktycznych oraz upowszechnianie wiedzy związanej z przemocą domową poprzez:**
 - Systematyczna edukacja środowiska lokalnego poprzez przygotowanie udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.
 - Promowanie efektywnych sposobów rozwiązywania konfliktów oraz radzenia sobie z agresją dla dzieci, młodzieży.

2. Udzielanie kompleksowego wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie poprzez:

- Zapewnienie osobom doznającym przemocy dostępu do pomocy o charakterze: psychologicznym, prawnym, socjalnym.
- Zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie, bezpiecznego czasowego schronienia.

3. Zmiana zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez:

- Motywowanie do udziału w Programie Korekcyjno -Edukacyjnym dla Sprawców Przemocy w Rodzinie.
- Kierowanie osób stosujących przemoc do odpowiednich specjalistów: psycholog, terapeuta uzależnień.
- Podejmowanie działań zmierzających do odseparowania sprawcy od ofiary w oparciu o przepisy ustawy kodeks karny.

Realizacja celów Programu zakłada:

- rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej,
- zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej,
- kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej,
- promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy.

Program zakłada kompleksową pomoc zarówno dla ofiar jak i sprawców przemocy przy udziale służb i instytucji, organizacji pozarządowych i społeczności lokalnej. Wymaga podejmowania równoczesnych działań o charakterze profilaktycznym, interwencyjnym, terapeutycznym i korekcyjno-edukacyjnym. Program nie tworzy nowych instytucji, a wzmacnia kompetencje już istniejących.

Realizacja zadań wynikających z przedmiotowego programu była prowadzona w sposób zintegrowany, interdyscyplinarny oraz wielopoziomowy przez poniższe jednostki:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ornontowicach,
- Komisariat Policji w Orzeszu,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ornontowicach,
- placówki oświatowo-wychowawcze
- Gminny Ośrodek Zdrowia w Ornontowicach,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Mikołowie
- organizacje pozarządowe,
- parafia pod wezwaniem Świętego Michała Archanioła,
- inne instytucje i organizacje realizujące zadania, mające na celu przeciwdziałanie i niwelowanie skutków przemocy w rodzinie

Nadzór nad powyższymi działaniami sprawował Zespół Interdyscyplinarny.

W 2022 roku w ramach realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie prowadzone były działania zmierzające do zdiagnozowania problemu przemocy w rodzinie oraz edukacja środowiska m. in. poprzez prowadzenie procedur Niebieskich Kart.

Członkowie grup roboczych prowadzili rozmowy motywacyjne i profilaktyczne w zakresie problemu przemocy, ustalali plan pracy z rodziną, monitoring procedur NK oraz kierowali do specjalistów oraz do udziału w grupach korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ORNONTOWICACH

W ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego odbyły się następujące działania:

- W roku 2022 odbyły się 4 posiedzenia Zespołu.
- Działaniami Zespołu objęto 24 rodziny, w których było łącznie 89 osób.
- W roku 2022 założono 18 procedur Niebieskich Kart w tym 7 przez przedstawiciela Komisariatu Policji w Orzeszu, 1 przez przedstawiciela Komendy Miejskiej Policji w Rybniku, 8 przez przedstawiciela Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach, 1 przez pracownika socjalnego MOPS w Orzeszu, 1 kartę przekazał Zespół Interdyscyplinarny z Orzesza.
- Prowadzonych było łącznie 29 Procedur Niebieskich Kart (w tym 11 z roku poprzedniego).
- Wypełniono 15 formularzy części „C” Niebieskiej Karty z osobami wskazanymi jako doznające przemocy.

- Wypełniono 10 formularzy części „D” Niebieskiej Karty z osobami wskazanymi jako stosujących przemoc.
- 18 procedur NK zostało zakończonych.
- Odbyło się 98 posiedzeń grup roboczych w ramach procedur Niebieskich Kart, w których uczestniczyli pracownicy GOPS, dzielnicowy, pedagodzy i psychologodzy szkolni, przedstawiciel ośrodka zdrowia oraz kurator sądowy.
- W ramach posiedzeń grup roboczych skierowano 4 osoby do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dwie osoby z terenu Gminy Ornontowic uczęszczały na grupę korekcyjno-edukacyjną dla sprawców przemocy, ukończyły zajęcia i otrzymały stosowny certyfikat.

Asystent rodziny współpracujący w rodzinami zagrożonymi przemocą w rodzinie, prowadził rozmowy w zakresie: doskonalenia kompetencji opiekuńczo – wychowawczych, motywowania do budowania prawidłowych relacji z dziećmi, do stosowania metod wychowawczych zgodnych z poszanowaniem praw dziecka, udzielał kompleksowych informacji o możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej.

Na terenie Gminy Ornontowice czynny był Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Substancji Psychoaktywnych oraz Ofiar Przemocy. Dyżury pełniło trzech specjalistów: pedagog, terapeuta rodzinny, psycholog. Średnio w miesiącu odbywało się po 4-5 dwugodzinnych dyżurów. W roku 2022 z porad Punktu skorzystało 29 osób. Udzielono 86 konsultacji / porad.

Ponadto osoby z terenu Ornontowic korzystały z wsparcia organizacji pożytku publicznego.

W ramach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie gmina udzieliła dotacji na realizację zadań publicznych przez następujące stowarzyszenia (organizacje pożytku publicznego):

1. Klubowi Abstynenta "POWRÓT" w Mikołowie,
2. Mikołowskiemu Stowarzyszeniu Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki "ZMIANA" w Mikołowie, na prowadzenie indywidualnej i grupowej działalności psychologicznej, terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych

od alkoholu i narkotyków oraz osób doznających przemocy jak i stosujących przemoc.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ornontowicach uczestniczyli w ogólnych szkoleniach poprawiających jakość ich pracy jak i szczegółowych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i pracy z rodzinami.

Pracownicy socjalni uczestniczyli w szkoleniach:

1. „Nowelizacja ustawy o pomocy społecznej”
2. „Dokumentowanie pracy socjalnej pracownika socjalnego”
3. „Procedura Niebieskiej Karty”
4. „Bezpieczeństwo pracownika”
5. „Podział zadań pomiędzy asystentem rodziny a pracownikiem socjalnym”
6. „Pierwsza pomoc psychologiczna osobom doświadczającym przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym”.

Asystent rodziny uczestniczył w szkoleniach:

1. „Praca z rodziną biologiczną w celu odzyskania dzieci przebywających w pieczy zastępczej”
2. „Asystent rodziny – warsztat kompetencji zawodowych”
3. „Profesjonalizacja zawodu asystenta rodziny. Teoria i praktyka”
4. „Wczesne rozpoznawanie wśród dzieci i młodzieży zagrożeń związanych z używaniem alkoholu i narkotyków”.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTEK / INSTYTUCJI

1. Zespół Szklono - Przedszkolny w Ornontowicach

Zgodnie z założeniami stosownych rozporządzeń, w szkole realizowany jest Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktycznego. Reguluje on działania wychowawczo-profilaktyczne wobec uczniów, rodziców i nauczycieli. Istotnym elementem działań jest edukacja na temat przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i domowej.

Czynności podjęte w ramach programu obejmują zarówno działania o charakterze profilaktycznym jak i interwencyjnym. Wśród nich można wymienić następujące działania:

- diagnoza środowiska szkolnego, rozeznanie sytuacji rodzinnej uczniów, poprzez rozmowy z nauczycielami, rodzicami i uczniem,
- wszczynanie procedury Niebieskiej Karty w sytuacjach podejrzenia stosowania przemocy oraz udział w realizacji procedury Niebieskiej Karty,
- aktywny udział pedagogów i psychologów pracach grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego,
- wdrażanie oddziaływań ustalonych na Zespole w pracy z uczniem i jego rodziną na terenie szkoły,
- szkolenia dla kadry i specjalistów (psycholog, pedagog) na temat przeciwdziałania przemocy oraz specyfiki wspierania i monitorowania dziecka i rodziny w sytuacji pandemii (w ramach proponowanych webinarów online),
- bieżące monitorowanie sytuacji i ustalanie wspólnych działań podczas spotkań szkolnego zespołu wychowawczego,
- rozmowy wspierające z uczniem (ofiara lub świadkiem przemocy) i jego rodzicami,
- udostępnienie numerów i adresów instytucji zajmujących się udzielaniem pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- organizowanie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych, jako ciekawą formę spędzania wolnego czasu,
- przeprowadzanie pogadarek na zajęciach w ramach GZW nt. agresji i przemocy oraz sposobów reagowania na nią,
- zajęcia w wybranych klasach nt. konfliktu i relacji w klasie,
- organizowanie zajęć profilaktycznych.

W 2022 r. szkoła podjęła następujące inicjatywy:

- realizowano elementy programu „Spójrz inaczej” w klasach I-III,
- warsztaty „Cukierki” realizowane w wybranych klasach I-III,
- zajęcia profilaktyczne w wybranych klasach I-III dotyczące koleżeństwa i budowania zespołu klasowego,
- Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego,
- Dzień Bezpiecznego Internetu,
- Dzień Życzliwości i Uśmiechu,
- Dzień Tolerancji,
- uczestniczono w spotkaniach grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego przy GOPS w Ornontowicach,

- współpraca z Fundacją PoDRUGIE w ramach „Kampanii 19 Dni Przeciwno Przemocy i Krzywdzeniu Dzieci i Młodzieży” - realizacja warsztatów dla uczniów, tematycznych pogadanek, tzw. „pomarańczowych dni”, propagowanie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli wiedzy na temat przeciwdziałania przemocy, instytucji udzielających wsparcia, możliwości działania. Kampania realizowana w dniach 1-19 listopada 2022 r,
- inicjowano i prowadzono działania mediacyjne i interwencyjne w sytuacjach kryzysowych,
- zaproszono również rodziców do udziału w bezpłatnym webinarze dla rodziców organizowanym przez Ogólnopolską Sieć Edukacyjną pod hasłem „Rodzinny album z wakacji – czyli czego o dzieciach nie powinien wiedzieć Internet”,

Nauczyciele i specjaliści doskonalili swój warsztat pracy poprzez udział w szkoleniach min. „Uzależnienia behawioralne – od teorii do praktyki”, „Praca z osobą doświadczającą przemocy”, „Uzależnienia od komputerów, Internetu i komunikatorów”.

Szkoła w celu przeciwdziałania przemocy współpracuje z następującymi instytucjami:

- Sądem Rodzinnym w Mikołowie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym w Gminie Ornontowice,
- Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Mikołowie,
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Ornontowicach,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Ornontowicach
- Policją Powiatową w Mikołowie,
- Policją w Orzeszu,
- kuratorami zawodowymi i społecznymi.

2. Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Ornontowicach

Realizowane zadania:

- Pedagodzy podczas rozmów indywidualnych z uczniami i z rodzicami udostępniali materiały z PARPA oraz z Programu ARS na temat przemocy w rodzinie , w tym na temat mechanizmów powstawania przemocy, procedury „Niebieska karta”, upowszechniali również telefony alarmowe pod którymi można znaleźć pomoc.- niebieska linia.
- Szkoła posiada własny program mediacji szkolnych,

- Szkoła na bieżąco podejmowała działania profilaktyczne, które miały na celu pomóc uczniom w przezwyciężaniu ich problemów i konfliktów w rodzinie, konfliktów rówieśniczych, a także wyposażyć ich w niezbędną wiedzę na temat radzenia sobie w sytuacjach dla nich trudnych. Celem naszych działań było zachęcanie młodzieży do dbania o swoje zdrowie i nieuleganie nałogom, a także kształtowanie wśród uczniów postawy tolerancji i wzajemnego szacunku.
- Wychowawcy przeprowadzali lekcje wychowawcze na temat zjawiska przemocy, rodzajów przemocy oraz sposobów radzenia sobie w tej sytuacji. Na bieżąco też rozwiązywali konflikty rówieśnicze w klasach.
- Pedagodzy przeprowadzili wiele rozmów o charakterze mediacyjnym, aby pomóc uczniom w rozwiązaniu sytuacji konfliktowych. Zachęcano uczniów to polubownego wyjaśnienia w/w sytuacji.
- Pani pedagog przeprowadziła cykl zajęć dla uczniów rozwijających kompetencje emocjonalno - społeczne, podczas których omawiano między innymi zasady prawidłowej komunikacji, porozumiewanie się bez przemocy, rozwiązywanie konfliktów.
- Pedagodzy i psycholog rozmawiali z uczniami na temat grup „spotted”, na których to grupach odbywa się hejt, uczniowie anonimowo mogą kogoś obrażać i wyzywać. Współpracowaliśmy również w tym zakresie Policją w Orzeszu.
- Panie pedagog przeprowadziły zajęcia integracyjne w klasach pierwszych: „Wsparcie na starcie”.
- Zorganizowanie pogadanek w trzech klasach pierwszych na temat hejtu w Internecie i mowy nienawiści.
- W dwóch klasach pierwszych odbyły się warsztaty prowadzone przez PCPR z Łazisk na temat: „Radzenie sobie z sytuacją kryzysową”.
- We wrześniu w klasach pierwszych odbyły się spotkania przedstawiciela policji z uczniami na temat: „Bezpieczeństwo i odpowiedzialność nieletnich za czyny karalne”.
- Pani psycholog zorganizowała dla sześciu klas drugich „Debatę o Marihuanie - za i przeciw, co wybierzesz?”
- W kwietniu odbyło się szkolenie online dla rodziców na Vulcanie, na temat uzależnień. Prowadzący: terapeuta z SZANSY.

- Zorganizowaliśmy pogadankę dla czterech klas pierwszych na temat profilaktyki zachowań ryzykownych, prowadzone przez terapeutę ze Stowarzyszenia Falochron
- Przeciwdziałaliśmy agresji poprzez sport. W ciągu całego roku odbyło się wiele zawodów sportowych szkolnych i powiatowych, a także rozwijano pasję poprzez ruch – zajęcia ZUMBY.
- W ciągu całego roku pomagano uczniom w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, spornych. Wspierano ofiary przemocy.
- W odpowiedzi na wszelkie problemy szkoła stara się wspierać uczniów poprzez stałą współpracę z rodzicami, z samymi uczniami oraz instytucjami wspierającymi pracę nauczycieli, między innymi: z Poradnią Psychologiczną – Pedagogiczną, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Sądem, kuratorami sądowymi, Policją, Ośrodek Terapii Dzieci i Młodzieży Psych – Med. w Mikołowie.

3. Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza i Terapeutyczna w Ornontowicach

Na terenie Gminy działała Świetlica Profilaktyczno-Wychowawcza i Terapeutyczna. W 2022 r. odbyło się 9 spotkań z terapeutą (praca nad emocjami) oraz 5 zajęć profilaktycznych przeprowadzonych przez wychowawców świetlicy. Przeprowadzono także 2 rozmowy wspierające z rodzicem agresywnego dziecka.

4. Komisariat Policji w Orzeszu

W 2022 roku w Gminie Ornontowice przeprowadzonych zostało **721** interwencji w tym:

- **108** interwencji domowych
- **613** interwencji w miejscach publicznych

W **193** przypadkach powodem interwencji były osoby pod wpływem alkoholu.

W **3** przypadkach miało miejsce zastosowanie trybu 15aa ust. 1 ustawy o Policji nakazowe opuszczenie miejsca zamieszkania oraz zakaz zbliżania do ofiary przemocy pod kątem art. 207kk.

102 osób przewieziono do wytrzeźwienia (w tym do miejsca zamieszkania)

Zatrzymano **28** kierowców będących w stanie nietrzeźwości

Dzielnicowy Komisariatu Policji w Orzeszu czynnie uczestniczył w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz w działaniach grup roboczych. Cele Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowane były poprzez:

- inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc,
- współpracę członków Zespołu Interdyscyplinarnego – posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego,
- powoływanie i rozwiązywanie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, w składzie ustalonym w zależności od potrzeb,
- udział specjalistów w grupach roboczych,
- monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – dokumentacja prowadzona zgodnie z Regulaminem Zespołu Interdyscyplinarnego,
- stałą współpracę z Punktem Konsultacyjnym dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Substancji Psychoaktywnych oraz Ofiar Przemocy,
- zakładanie i systematyczne prowadzenie „Niebieskich Kart”,
- upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia poprzez rozpowszechnianie materiałów informacyjnych – ulotek, informatorów,
- intensyfikację pracy dzielnicowego – bezpośredni kontakt z osobą doznającą przemocy, w celu wzmacniania jej do podejmowania działań poprawiających sytuację, podejmowania zdecydowanych kroków, włącznie z wystąpieniem do sądu czy prokuratury,
- wzmocnienie współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- udział specjalistów w zespołach interdyscyplinarnych,
- informowanie pracowników socjalnych w zakresie stosowania nowych uprawnień i odpowiedzialności przyznanych ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- uczestnictwo w szkoleniach doskonalących umiejętności osób pomagających pokrzywdzonym w wyniku przemocy domowej (pracowników instytucji, organizacji, służby zdrowia, edukacji) – szkolenia w ramach cyklicznych spotkań w KPP Mikołów,
- szkolenie stacjonarne Szkoła Policji w Katowicach – kurs specjalistyczny.

Profilaktyka

1. Działania diagnozujące skalę zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Ornontowice - zbieranie informacji dotyczącej dorosłych ofiar przemocy, sprawców przemocy i dzieci krzywdzonych, w tym wykorzystywanych seksualnie.
2. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:
 - propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
 - obalanie mitów na temat przemocy,
 - szkolenia na temat przemocy, odpowiedzialności nieletnich za czyny karalne klasy pierwsze Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych, pogadanki z dziećmi Zespołu Szkolno-Przedszkolnego,
 - wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
 - dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków.

Interwencja

1. Działania pomocowe kierowane do ofiar przemocy w rodzinie ukierunkowane na udzielanie profesjonalnej pomocy, realizowane poprzez:
 - udzielanie dorosłym osobom dotkniętym przemocą w rodzinie bezpłatnej pomocy w formie poradnictwa prawnego i rodzinnego,
 - udzielanie dzieciom – ofiarom krzywdzenia w tym wykorzystywanych seksualnie oraz ich rodzinom informacji na temat instytucji, które świadczą bezpłatną profesjonalną kompleksową pomoc psychologiczną, medyczną, socjalno-bytową, oraz przygotowanie ich do uczestniczenia w procedurach prawnych,
 - udostępnianie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach i organizacjach udzielających pomocy osobom uwikłanym w przemoc.
2. Działania interwencyjne kierowane do sprawców przemocy w rodzinie ukierunkowane na zapobieganie kontaktowania się sprawców przemocy w rodzinie z osobami pokrzywdzonymi, realizowane poprzez:
 - stosowanie Procedury „Niebieskiej Karty”.

Zwiększenie skuteczności działań funkcjonariuszy Policji interweniujących wobec osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez:

- izolowanie sprawców przemocy od ofiar przemocy,

- udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat konsekwencji prawnych oraz programów korekcyjno - edukacyjnych,
- przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc,
- kierowanie wniosków do GKRPA pod kątem leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu,
- udzielanie ofiarom przemocy oraz ich rodzinom informacji na temat instytucji, które świadczą bezpłatną profesjonalną kompleksową pomoc psychologiczną, medyczną, socjalno-bytową, oraz przygotowanie ich do uczestniczenia w procedurach prawnych.

5. Gminny Ośrodek Zdrowia w Ornontowicach

W Gminnym Ośrodku Zdrowia udzielano w razie potrzeby stosownej pomocy lekarsko-pielęgniarskiej, łącznie z wystawianiem zaświadczeń lekarskich osobom dotkniętym przemocą.

Informowano zainteresowanych oraz kierowano do Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Substancji Psychoaktywnych oraz Ofiar Przemocy. Osoby uprawnione brały udział w pracach grup roboczych i posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Prowadzono działania profilaktyczne poprzez dystrybucję ulotek, plakatów tematycznie związanych z przemocą i możliwością uzyskania pomocy.

Sporządziła:

Teresa Gendarz